

<p>❖ عنوان:</p> <p>شنا سایی پیش‌نیازهای استقرار سند مسئولیت اجتماعی CSR و خیرهمگانی برای شرکت‌های زیرمجموعه سازمان تأمین اجتماعی</p>
<p>❖ نوع خروجی حاصل از انجام پژوهش:</p> <p>طرح پژوهشی ☒ گزارش کارشناسی ☐ سند سیاستگذاری ☐</p>
<p>❖ عنوان برنامه راهبردی کلان و بخشی مرتبط با پژوهش:</p>

«طرح پژوهشی»

استانداردترین تولید علمی شناخته شده است که منطبق با اصول علمی روش تحقیق انجام می‌شود. مراحل اجرای طرح پژوهشی شامل نیازسنجی پژوهشی (از طریق طرح سالانه نیازسنجی پژوهشی سازمان)، تعیین عنوان، شرح خدمات، دریافت پروپوزال، ارزیابی و تایید پروپوزال توسط شورای پژوهش، انعقاد قرارداد، انجام پژوهش، داوری علمی و تایید نهایی شورای پژوهش می‌باشد.

«سند سیاست‌گذاری»^۱

«سند سیاست‌گذاری»، گزارشی کوتاه، بی‌طرفانه و موجز در پاسخ به یک سوال مشخص یا راجع به یک مسئله خاص است که استاندارد صلاحیت برای تهیه سند سیاست‌گذاری، افراد خبره هستند. این گزارش شامل سه بخش زیر می‌شود.

- بخش اول که به آن «خلاصه مدیریتی^۲» خواهیم گفت، بر روی جلد گزارش، ضمن بیان مشکل در یک یا دو سطر، به ارایه راهکارهای اجرایی منطقی برای آن در حداکثر نصف صفحه می‌پردازد.
- بخش دوم که گزارش اصلی را تشکیل می‌دهد و در ۳ تا ۵ صفحه مطابق چارچوب تعیین شده تهیه می‌شود، «پیشنهادات سیاست‌گذاری^۳» نامیده می‌شود.
- بخش سوم که به تحلیل دقیق موضوع و ارایه اسناد پشتیبان آن می‌پردازد، «یادداشت سیاست‌گذاری^۴» نام دارد. هر یک از این سه بخش برای اهداف خاص و مخاطبان ویژه خود تهیه می‌شوند.

«گزارش کارشناسی»

1. Policy Paper
2. Managerial Breif
3. Policy Breif
4. Policy Paper

شامل ارایه یک گزارش کامل در خصوص یک موضوع خاص مورد نظر است که به یک فرد مجری با سطح صلاحیت حداقل «محقق» واگذار می‌شود تا در مدت زمان چند روز تا حداکثر ۳ ماه، گزارش مورد نظر را منطبق با فرمت ارایه شده تهیه و ارایه نماید.

❖ بیان و توصیف مسئله

مسئولیت اجتماعی سازمان، فراتر رفتن از چهارچوب حداقل الزامات قانونی است که سازمان در آن فعالیت دارد. (اگر چه مسئولیت اجتماعی از هیچ اجباری تبعیت نمی‌کند). بر اساس این تعریف شرکتها از نقش تاریخی شان که کسب سود، پرداخت مالیات، استخدام کارکنان و تبعیت از قوانین است فراتر می‌روند و در تحقق هدف های اجتماعی گسترده تر نقش بسزایی خواهند داشت. "در واقع مسئولیت اجتماعی شرکت ها رویکردی متعالی به کسب و کار است که تاثیر اجتماعی یک سازمان بر جامعه چه داخلی و چه خارجی را مد نظر قرار می‌دهد. و هدف اصلی آن گردهم آوردن تمامی بخش ها اعم از دولتی، خصوصی و داوطلبان جهت همکاری با یکدیگر است تا از یک سو موجب همسویی منافع اقتصادی با محیط زیست و از سوی دیگر سبب توفیق، رشد و پایداری کسب و کار گردد".

ریشه تاریخی مسئولیت اجتماعی بر کسی پوشیده نیست. مناسبات و تعاملات اجتماعی جوامع در کلیه دوران تاریخی بر بنیان مجموعه ای از هنجارها و الگوهای رفتاری استوار بوده است. فرض بنیادی در جوامع انسانی آن است که هر فرد در هر جایگاهی، صاحب حقوق و وظایفی است که نقش کلی او را در جامعه تعیین میکند.

مسئولیت پذیری، یک ارزش اخلاقی است که هر جامعه برای مقامات عالیه خود انتظار دارد. نکته محوری در این میان، مفهوم مسئولیت هر فرد در جامعه است. لذا، مفهوم مسئولیت پذیری به عنوان یک ارزش بنیادین، دارای اهمیت اساسی در کلیت نظام هنجاری جوامع است.

استیفن رابینز در مورد مفهوم مسئولیتهای اجتماعی و رابطه آن با تعهد و پاسخگویی اجتماعی مینویسد: اگر مفهوم مسئولیت اجتماعی را با مفاهیم تعهد اجتماعی و پاسخگویی اجتماعی مقایسه نماییم، بهتر میتوانیم آن را درک کنیم. مسئولیت اجتماعی در میانه سیر تکامل مشارکت اجتماعی قرار دارد.

در تحقیقی که سمین و هالینا در سال ۲۰۰۹ انجام داده اند این گونه به مفهوم مسئولیت اجتماعی

شرکتی اشاره شده است. "اگرچه مفهوم مسئولیت اجتماعی شرکتی به طور وسیعی در تئوری و عمل بحث شده است، اما هنوز یک تعریف مفهومی پذیرفته شده عام برای آن ارائه نشده است. تلاش دانشگاهیان و خبره های کسب و کار برای رسیدن به یک تعریف قابل قبول و رضایتبخش ناموفق بوده است و هنوز هیچگونه توافق روشنی روی تعریف مسئولیت اجتماعی شرکتی وجود ندارد".

داوایس، در مورد مسئولیت شرکتی اذعان می کند "مسئولیت اجتماعی تعهد مدیریت به اعمال، حمایت و بهبود رفاه جامعه در کل و منافع سازمانها است. همانطور که اشاره شد، مسئولیت اجتماعی شرکت ها تعهد و تکلیف مدیریت به انجام کارهایی که حافظ و ارتقاء دهنده رفاه جامعه و علایق سازمان باشد را در برمیگیرد. از آنجاییکه سازمانها تاثیر عمده ای بر سیستم اجتماعی دارند، فعالیت آنها باید بگونه ای باشد که در آن زبانی به جامعه و ذی نفعان نرساند، بنابراین مسئولیت اجتماعی با مفاهیمی همچون تعهد اجتماعی و پاسخگویی اجتماعی در ارتباط است. "مک لاگان" در سال ۱۹۹۸ در مورد این واژه به این نکته اشاره دارد "مسئولیت اجتماعی شرکتی به عنوان فرایندی است که مدیران مسئولیت خود را برای شناسایی، سازگاری و تطبیق با منافع گروههایی که تحت تأثیر اعمال سازمان قرار میگیرند را در نظر بگیرد". پس مسئولیت شرکتی را شاید بتوان این گونه تعریف کرد که ؛ شامل فعالیت هائی است که می تواند منافع سازمان و ذی نفعان ما را هم زمان تامین نماید ، به عبارت دیگر فعالیت های مسئولیت اجتماعی هیچ منافاتی با تلاش یک بنگاه اقتصادی برای کسب سود بیشتر ندارد بلکه تامین و یا حداقل رعایت منافع دیگران را نیز توصیه نموده و انتظار دارد.

در سال ۲۰۰۶ سازمان بین المللی استاندارد در مورد مسئولیت اجتماعی می گوید؛ "مسئولیت اجتماعی شرکت یک رویکرد برای سازمان در پرداختن به ابعاد اقتصادی، اجتماعی و محیطی در روشی است که به منافع مردم و جامعه کمک میکند. اقدامات مربوط به مسئولیت های اجتماعی با توجه به سطح آگاهی و اطلاعات ذی نفعان ، بعضاً بسیار زمان بر بوده و در مجموع در زمان طولانی به ثمر می نشیند چرا که اصولاً این قبیل فعالیت ها از جنس کارهای فرهنگی می باشد".

اگرچه تعاریف نظری در مورد مسئولیت اجتماعی به گونه ای است که ترکیب منافع جمعی را شامل می شود لکن مسایل و مشکلاتی پیرامون پذیرش آن از سوی شرکت ها وجود دارد از جمله موانع

موجود در نزد افراد برای انجام کارهای مرتبط با CSR، نبود تجربه قبلی قابل قبول و مطرح بین شرکت‌ها و موسسات و عدم اطمینان به موثر بودن آنها می‌باشد. همچنین تفکر اینکه فعالیتهای مرتبط با مسئولیت اجتماعی هزینه زیادی به شرکت‌ها تحمیل می‌کند از جمله مانع دیگری برای این قبیل فعالیت‌ها می‌باشد.

"با توجه به فرآیند خصوصی سازی در ایران و اعمال تغییر در ساختار مالی، در محیط‌های نظارتی (تصوین قانون حمایت و ...)، در محیط‌های رقابتی (جهانی شدن مقررات تجاری و ...)، در بازار سرمایه (رشد موسسات مالی و ...) و در محیط کار (دانش محور شدن محیط کسب و کار و ..) و افزایش اهمیت نقش کنترلی و تنظیم‌کنندگی سازمان‌ها، مباحث مسئولیت‌های اجتماعی شرکتی مورد اهمیت و توجه ویژه قرار گرفته و نهادها و سازمان‌های مختلفی جهت ترویج و فرهنگ سازی این مباحث شروع به کار کرده‌اند."

ضرورت و اهمیت توجه به مسئولیت اجتماعی شرکتها در شرایط موجود جهان و فضای جدید کسب و کاری ایجاب مینماید که مدیران و رهبران شرکتها و سازمانهای بین‌المللی و بزرگ و حتی شرکت‌های کوچک و محلی نوعی توازن میان بخشهای اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی خود ایجاد کنند. در دهه‌های اخیر، موضوع مسئولیت اجتماعی شرکتها با توجه به جنبشهای اعتراضی علیه قدرت شرکت‌ها، رشد سازمانهای غیردولتی، توسعه بازارهای سرمایه و شرکت‌های سهامی عام، افزایش آگاهی اجتماعی، مسایل مالی سازمانهای بزرگ، تبدیل به الگوی غالب و مناسب در حوزه کسب و کارهای تجاری و صنعتی شده است. وجود رعایت حقوق مصرف‌کنندگان، پاسخگویی مدیران سازمانها در قبال مسائل شهروندی، توجه به استانداردهای قانونی در تولید محصول، نهادهای کارگری، محیط زیستی، اخلاقی، فرهنگی از علائم و نشانه‌های اصلی توجه به مسئولیت اجتماعی در سازمانها و شرکتها است. بر همین اساس موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی در سال ۱۴۰۰ در یک اقدام هماهنگ با سازمان ملی استاندارد و همکاری ده‌ها شرکت و موسسه مرتبط، استاندارد مسئولیت اجتماعی و خیر همگانی را با التفات به استاندارد ۲۶۰۰۰ در یک فرایند یکساله تهیه کرد. حال با توجه به وجود چنین سند فاخری که محصول این همکاری موثر می‌باشد. بر آن است تا منطبق بر این استاندارد سند استاندارد مسئولیت اجتماعی شرکت‌های وابسته به سازمان تامین اجتماعی را در یک فرایند شش ماهه و با همکاری هلدینگ شستا به مرحله اجرا

فرم درخواست طرحنامه (RFP)

بگذارد.

هدف کلی:

شناسایی پیش‌نیازهای استقرار سند CSR در شرکت‌های وابسته به تامین اجتماعی

اهداف اختصاصی:

- مطالعه نظامند شرکت‌هایی که در حوزه تامین اجتماعی در کشورهای منتخب به توفیقاتی در زمینه مسئولیت اجتماعی شرکتی نایل آمده‌اند.
- بررسی چالش‌ها و موانع فرهنگی اعمال مسئولیت اجتماعی در ایران
- شناسایی شرکت‌هایی موفق ایرانی که اقدام به تهیه سند مسئولیت اجتماعی کرده‌اند.
- تعامل با شرکت‌های زیرمجموعه شستا در جهت بررسی استقرار سند مسئولیت اجتماعی
- پیاده‌سازی سند مسئولیت اجتماعی به صورت آزمایشی در چند شرکت وابسته به سازمان تامین اجتماعی

❖ محدوده مکانی

محدوده مکانی برای این طرح شرکت‌های زیرمجموعه سازمان تامین اجتماعی در نظر گرفته شده است.

❖ زمان مورد انتظار اجرای پژوهش

مدت زمان مورد نیاز برای اجرای طرح شش ماه می‌باشد.

❖ شرح خدمات

- مرور تجربیات مسئولیت اجتماعی شرکتی در سازمان‌های ایران و سایر کشورها
- شناسایی الزامات پیاده‌سازی سند مسئولیت اجتماعی
- نحوه استقرار مسئولیت اجتماعی در شرکت‌های منتخب سازمان تامین اجتماعی

موسسه عالی پژوهش‌های اجتماعی

فرم درخواست طرحنامه (RFP)

○ اجرای سند مسئولیت اجتماعی در شرکت های منتخب شستا

❖ خروجی های مورد انتظار

▪ پیاده سازی سند مسئولیت اجتماعی شرکتی برای شرکت های زیرمجموعه سازمان تأمین

اجتماعی

▪ چکیده مدیریتی

▪ چکیده سیاستی

نام و امضاء معاون یا بالاترین مقام اجرایی حوزه:

نام و امضاء نماینده تام الاختیار معاونت/کارفرما:

نام و امضاء مدیر گروه پژوهشی موسسه:

نام و امضاء معاون پژوهشی موسسه:

تاریخ تکمیل فرم: